UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Vltimarvm Volvntatvm, Svccessionvm, & Legitimationum materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm XXIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96520

Visual Library

ſectiōn.& ꝑ Bar.& allios maximè Paul.de Caſt.ibi,& in d.l.§.termilius:ſed † modus adiectus in fauorē etiā alterius, quā legatarij operatur, ꝙ legatum quādoq; minuatur, ſi contingat modū, & ſic cauſam finalē recipere diminutionē, item ꝙ legatum augeatur, ſi cō tingat talem modū augeri, vt not.voluit Bar.in d.l.lu. ff.de alim.& ciba.lega.in 1.oppoſit.per tex.in d.l. cētū in prin. † cauſa enim finalis diſpoſitionis facit diſpoſitionē modo in totū tolli, vt in l.demonſtra §.1.ff.de cōdit.& demōſtra.& l.1.C.de falſa cauſa, lega. & modo minui, vt in l.fi.ff.de hæred.inſti. cōtingit cauſam in totū, vel ꝑ parte falſificari, er go dicendū eſt, vt faciat diſpoſitionē augeri, ſi cauſa finalis augmentū recipiat, vt contrariorū eadem diſciplina iuribus vulgaribus: ſed in caſu noſtro ſi non eſſet, ꝙ pars do. Aloyſij eſſet minor parte do. Ioānis Frāciſci, & ſic nō eſſet neceſſaria adæqua tio partiū ꝑfectò relictum ei factū de bonis aquirēdis minueretur in totū, vel pro parte, ſecundū quod modus adiectus eſſet diminutus, ergo ſi modus adiectus eſſet ultra quā do.teſtator arbitratus fuerit, vt quia pars do. Aloyſii ſit longè moinor, quam teſtator arbitratus, legatum debet augumentum recipere ultra quatuor millia do. Aloyſio relicta, & vltra augmentum reſtituendæ dotis maternæ ſibi do. Ioanni Franciſco iniunctum, pro adæquatione partiū, & ipſe do. Aloyſius poterit à dom. Ioanne Franciſco tantū petere, quod inde portionum adæquatio ſequatur ꝑ prædicta, optimè faciunt: & hæc ſunt etiā de men te Bar. in l. libertis ff.de alim.& ciba.lega. Prætere † qn̄ adiectio in uim cauſæ de futuro, ſeu in uim modi poteſt augmentū legati operari, ex modo, ſeu ex cauſa ſuppoſita legatū augetur, etiā ſi talis adiectio cuiuſmodi fauorē legatarij cōtineat l.ſi cui habi tatio ſic.ff.de vſu, & habit.& ita per illū tex.vo luit ac etiā Bar.in d l. libertis maximè circa fi. ex prędictis: ſed in terminis, noſtris adiectio cauſæ & modi, videlicet & hæc pro adæquatione par tium poteſt augumentū, & diminutionem operari, er go per ea legatū factum do. Aloyſio pro adæquatione partium illius augebitur. ¶ Vltimo ꝙ pro ęqualitate inter fratres cōſeruanda, & preſertim quādo teſtator vo luit debere ſeruari, recedatur ab eo, quod teſtator arbitratus fuit, & voluiſſe cenſet, † adduco doctrinā Raphaelis Cumani in d.l.cū pater §. dulciſsimis ff.de leg. 2. coniunctis not.ꝑ Bar.ibi q dicit, ꝙ ſi pater habens filios ex diuerſis matribus, quarum altera nomine do tis fundū ei dedit, iuſſerit, & mandauerit filijs, ꝙ bona inter ſe æqualiter diuiderēt, fundus dotalis non eſt di uidendus, ſecus ſi pecuniam illi in dotē dediſſet, nam teſtator ſic mandando cenſetur voluiſſe, ſeu arbitra tum fuiſſe, quod bona, quæ erant propria teſtatoris, deberent æqualiter diuidi, non autē bona, quæ erant propria alterius filij, quod quidem Rapha. ibi dicit verum eſſe, niſi ex hoc magna inæqualitas inter fili os induceretur nam cauſa tollendæ inuidiæ, & gratia conſeruandæ æqualitatis fundus dotalis, qui erat pro prius alterius filij, communicatur inter omnes, & ſic receditur ab eo, qđ teſtator arbitratus fuit & voluiſſe cenſetur, vt in caſu quando mater vnius filij dediſſet fundum in dotem, & mater alterius dediſſet pecuni am, quo enim dos illa in pecunia conſiſtens de bet inter filios diuidi, vt ibi per Bart. æqum eſt etiam, vt communicetur fundus dotalis, qui erat ꝓprius alterius filij, hac cauſa cōſeruandæ æqualitatis, & tolendæ inuidiæ inter fratres, ob quam cauſam plura cōtra re gulas iuris permituntur, quæ aliàs de iure non permit tuntur, veluti etiā latè poſitū fuit in conſilio præce denti ad fauorem præfati do. Aloyſii edito. Et ita arbi tror eſſe concludendum. Laus Deo.

SVMMARIVM.

1 *Communis vſus loquēdi in ultimis voluntatibus attēditur, & ꝓpriæ etiam ſignificationi præfertur.*

2 *Benè natus dicitur ille, qui naſcitur ingenuus, & liber, niſi cōmunis vſus loquendi ſit in contrarium.*

3 *Honeſtè natus non dicitur natus ex illìcito coitu.*

4 *Honeſtas conſiſtit viuendo pudicè, & quæ ſit nu.6.*

5 *Infamis, & inhoneſtus dicitur natus ex illicito coitu,*

7 *Item dicitur turpis, & turpiter, ac inhoneſtè natus, etiam ſi fuiſſet legitimatus.*

8 *Copula & requirit concurſum copulatorum.*

9 *Verbum debet etiam iunctū cū verbo poteſt importat neceſſitatē.*

10 *Dictio oīo eſt præciſa, & neceſſitatiua, formamq; importat, & facit actum verè, & non fictè eſſe intelligendum, & nu.20*

11 *Natus an quis ſit honeſtè, in diſpoſitione faciente mentionem de honeſtè nato, inſpicitur tempus natiuitatis,*

12 *Idem, de legitimè natis,*

13 *Nec ſufficeret illos poſtea fuiſſe per reſcriptā principis legitimatos, niſi immediatè ab ipſo Papa eſſent legitimati.*

14 *Legitimatus cōprehenditur appellatione legitimi, & naturalis, ſed non legitimè nati.*

15 *Spurius legitimatus pōt dici homo honeſtus, ſed nō honeſtè natus*

16 *Legitimatus non comprehenditur appellatione legitimi, & naturalis, quando diſponens veriſimiliter de honeſta cogitauit, et ipſe eſſet perſona honeſta.*

17 *Emphyteoſis eccleſiæ cōceſſa alicui pro ſe, & filijs, ſiue pro ſe & filijs legitimis, & naturalibus non tranſiit ad filios naturales etiam legitimatos, & quare.*

18 *Naturali etiam legitimatus ad feudū non admittitur, & quare.*

19 *In electione an, & quando poſſit variare, & iterū eligere is, cui data eſt poteſtas eligendi, ſi prius indignū, & incapacem elegit, vſq; ad numer.22.*

21 *Electionē quādo quis iure ſuo, & quando alieno habere dicatur.*

22 *Clauſula ad conſilium ſapientis ad quę ſe extendat, & quę ꝓpter illam adijci poſſint.*

23 *Diſpoſitio teſtatoris in alterius voluntatem collata ſi eſt captatoria, quatenus vitietur.*

24 *Subſtitutus ſiquis ſit alicui in caſu, quo decederet ſine filijs legit. & naturalibus, cū hoc, ꝙ in hoc caſu ipſe ſubſtitutus poſſit, & omnino debeat eligere vnum puerum, & illum hæredē facere, ſi onus de eligendo puerum tanquam captatoriam non valeat, an ſubſtitutio quoq; debeat eſſe inualida.*

25 *Modus, & non condito qn̄ importetur ꝑ illa verba cū hoc tamen.*

26 *Onus vim modi adiectū legato, vel fideicōmiſſo ſi ex legis diſpoſitione ſit ab initio nullū, legatū, vel fideicōmiſsū non vitiatur.*

27 *Diſpoſitio teſtatoris in alterius voluntatem collata quando dicat captatoria, & inualida, & quando ſecus vſq; ad nu. 29. & nu.31.vſq; ad nu.35.& nu.39.& 43.*

28 *Legatum poſitum in libera voluntate alterius tanquā captatorium non valet, ſecus in arbitrio alterius.*

29 *Fideicommiſſum inducitur ex diſpoſitione teſtatoris de eligendo aliquem cum onere faciendi illum hæredem, & nu.31*

30 *Diſpoſitio teſtatoris facta de incerta perſona an, et qn̄ valeat, et quando non, et nume.31. vſque ad nume.35. et nu.39. et 43.*

31 *Diſpoſitio facta à teſtatore de perſona incerta eligenda, ſeu nominanda ab aliquo, cui electio, ſeu nominatio commiſſa fuit, cū onere conſtituendi illum hæredē, an, et quando ſit captatoria, et inualida, et quando ſecus? et quando nominatio, et electio facta valeat, et quando non vſque ad nu.35. et nu.39. et 43.*

32 *Arbitrium boni viri denotatur per illa verba, prout videbitur.*

33 *Electione, ſeu nominatione arbitrio alicuius, ſeu per verba boni viri arbitrium denotantia alicui per teſtatorem cōmiſſa, ipſo non eligente, ſeu non nominante ad iudicem ordinariū, et ſuperiorē eſt recurrēdū, et n.39.et qs ſit iſte ſuperior, et iudex ordinarius, & an ex ſuo officio tūc eligere, et nominare valeat nu.40.*

34 *Relictum factum pauperibus valet.*

35 *Diſpoſitio alternatiua cōtinens in ſe vnū validum, et aliud inualidū iudicatur præciſa, et mera, et ſolū caput validum attenditur.*

36 *Diſpoſitio teſtatoris de eligēdo aliquē de agnatione, vel cognatio*

ne teſtatoris, vel alibi, quomodo ĩtelligaẽ ĩ illis verbis, vel alib.
37 *Diſpoſitionis verba ſunt etiã improprianda, vt illius inualiditas, & nullitas euitetur.*
38 *Onere adiecto legato, ſeu fideicommiſſo nullo exiſtente, an legatum, & fideicommiſſ. valeat.*
40 *Ad epiſcopum pertinet exequi non ſolum legata, & voluntates defunctorum ad pias cauſas, ſed etiam generaliter omnes defunctorum diſpoſitiones etiam ex ſuo mero officio, vel etiam ad petitionem cuiuslibet de populo.*
41 *Iudex, & ſuperior pro vtilitate publica, vel pia poteſt officium ſuum non imploratum impartiri.*
42 *Exequi vltimas volũtates ẽ piũ, & publicã vtilitatẽ cõcernit.*

EPITOME.

ELECTIO de puero benè, & honeſtè nato ex diſpoſitione teſtatoris facienda non poteſt validè fieri de puero ſpurio, ſeu naturali etiam legitimato.

Diſpoſitio teſtatoris ſubſtituentis filio, ſi decederet ſine filijs, cum hoc, ꝙ tunc ſubſtitutus poſsit, & oĩno debeat eligere vnum puerum benè, & honeſtè natum de agnatione, vel cognatione ipſius teſtatoris, vel alibi, illumq; hæredem facere, ꝙ reſpectu electionis pueri nõ ſit captatoria, & valeat, & quando diſpoſitio teſtatoris in volũtatẽ alterius collata, & facta de perſona incerta valeat, & quãdo nõ, hic plenè habeẽ.

CONSILIVM XXIII.

QVOD electio facta à domina Diamante de Camillo filio naturali domini Neſtoris de Volta fuerit nulla, & inualida, ſuaderi põt ex infra dicẽdis, mãdauit. n. teſtator, ꝙ euenierte caſu, quo Ioãnes Dominicus eius filius decederet ſine filijs legitimis, & naturalib⁹, domina Diamãtes eſſet ſubſtituta ꝑ fideicõmiſſum in oĩbus bonis, & eorũ poſſeſsione, ac vſufructu, & ꝙ tũc ipſa poſſet, & oĩno deberet eligere vnũ puerũ benè, & honeſtè natũ, ac illũ hæredẽ facere, & prout latius in teſtõ cõdito cõtineẽ: ſed dictus Camillus, q fuit natus ex illegitimo coitu, & ex ignobili fœmina, ac nobili viro patritio, & Senatore Bononiẽſi, nõ põt dici benè natus, ſaltẽ attento cõmuni vſu loquẽdi, q talis eſt in ciuitate Bononiæ, vt illi, qui ſic ex tali coitu, & ſtupro naſcuntur, nõ dicantur benè nati, ſed ſolũ illi, q ex legitimo matrimonio naſcunẽ, qui cõmunis vſus loquẽdi probabitur, ergo electio de dicto Camillo nõ valet tan-
1 quã facta cõtra mẽtẽ, & volũtatẽ teſtatoris: & † in vltimis volũtatibus attendiẽ cõis vſus loquendi, vt in l. ſi ſeruus pluriũ in fi. ff. de leg. j. l. nũmis. ff. de leg. 3. l. cũ delanionis §. aſinã defundo inſtru. & l. labeo ff. de ſup
2 pell. legat. Ex quo tolli põt, ſi dicereẽ, ꝙ † benè nat⁹ diciẽ ille, q naſciẽ ingenus, & liber, vt ꝑ gl. ibique Salic. & alios in auth ẽ. ſed hodie. C. de donat. inter vir. & vxo. & in authẽ. vt liberi de cætero, l. j. C. de his, q ven. æta. pe. & in §. quod autẽ in aut. de nupt. quoniã cõmunis vſus loquẽdi propriæ ẽt ſignificationi præponderat, atq; ꝑfertur in diſpoſitis à teſtatore, vt ſupra, & ar. eorũ, q̃ dixit Bar. in l. oẽs populi ff. de iuſti. & iure. Præterea dictus Camillus nõ diciẽ honeſtè natus, quoniam
3 † natus de illicito coitu non põt dici honeſtè natus, ſicuti non diciẽ honeſtè degere, qui cũ meretricibus, & fœminis inhoneſtis cõuerſatur, & ſe carnaliter commiſcet l. non alter ff. de vſu, & habit. & habetur in l. 2.
4 C. de his, qui ven. æta. impetra. vbi † honeſtas conſiſtit in viuendo pudicè, veluti etiam habetur per totum extra de vita, & honeſta. cler. & eſt optimus tex. in l. ſtuprum ff. de ritu nupt. vbi illa, quæ ſtuprum cõmiſit, vel ſub concubinatu viuit, dicitur inhoneſtè vi-
5 uere, & † natus ex illicito coitu, vt ſpurius, & ſimiles dicuntur perſonæ infames, & inhoneſtæ, ad tradita per Azon. in ſumma C. de his, qui no. infam. per

Ioan. de Imol. & Alex. in l. ex facto §. ſiquis ro...
ff. ad Trebell. Abb. & omnes Moder. in c. n pr...
de probat. c. ſi gẽs Anglorum 56. diſtin. Bal. in l. ...
his, quæ pœn. nom. & Alex. in l. ex facto ff. de v...
& pupillar. & melius in l. 3. in prin. ff. de liber. & ...
6 ſthum. Et † ſecundum Iſid. in 2. ethymolo. quem ...
beric. in ſuo dictionario in ver. honeſtas refert. ...
quitur, honeſtas dicitur, quæ nihil turpitudinis ...
7 Sed † ſpurius, & illegitimè natus dicitur turp...
na, & turpiter natus, ut ſupra, etiam ſi fuiſſet ...
tus, vt traditur per Alex. poſt alios in d. l. ...
cum alijs allegatis, ergo nõ poteſt dici ho...
ſed inhoneſtè: Ad quod facit id, quod dixi...
generaliter. §. cum autem. C. de inſtitut. & ...
cond. fac. vbi ſpurijs, & illegitimè natis ho...
betur, quia non ſunt honeſtè nati, & facit ...
neraliter §. ſpurios ff. de decurion. Ex præ...
infertur, ꝙ electio facta de Camillo tãqu...
eo, qui non fuit honeſtè natus, non valuit ...
voluit præcisè debere eligi puerum benè, ...
natum, & ſic puerum, in quo cõcurreret ...
qualitas, videlicet ꝙ benè, & honeſtè natus ...
8 pter copulam, &, † quę concurſum copula...
quirit iuxta ea, quæ habentur in l. ſiquis ...
ff. de verbo. obliga. & per Bart. in l. gallus § quidam
rectè ff. de liber. & poſthu. Et ꝙ teſtator præciſe hoc
voluerit, colligitur ex verbis in teſtamento appoſi-
9 tis videlicet † ex verbo debeat, quod importat ne...
ſitatem, etiam ſi iunctum ſit verbo poteſt, vt in c. ...
eccleſia. benefi. gl. in clem. 2. iuncto text. de ſtatu ...
na. Alex. in conſi. 202. in fi. volu. 2. & l. prætor in ...
10 ff. de eden. cum ſimilibus: Item † ex dictione o...
no, iũcta cũ verbo debeat, q̃ eſt dictio præciſa, & ...
ceſsitatiua, & formã ſolet importare c. ex eo de ...
in 6. c. quamuis de pœnis eo. li. Bal. in l. ſup rebus ...
contrahen. emp. Salic. in l. 2. C. de iure emp. ...
lin. in c. cũ dilecta de reſcri. ergo teſtator p...
luit puerum benè, & honeſtè natum eſſe e...
non autem ſpurium, & illegitimè natum, ...
enim duplex verbum neceſsitatiuum præci...
delicet debeat, & omnino, quæ geminatio ...
operari debet iuxta ea, quæ habentur in c. ſi ca...
11 fid. inſtru. ¶ Et eſt benè aduertendum, ꝙ † cum te...
tor dixerit, & mãdauerit puerum benè, & hone...
tum debere eligi, hęc qualitas requiritur, & ...
ſaria tempore natiuitatis, ex quo ad illud tẽpus ...
uitatis refertur: nã qualitas adiecta verbo, vel parti...
pio debet intelligi ſecũdũ tẽpus verbi, vel partic...
in delictis §. ſi extraneus ff. de noxa. & ibi Alex. ...
ff. de mili. teſtam. Bar. in l. ex facto ff. de vulg. & pu...
& in l. præcipimus C. de appell. & faciunt ea, qu...
12 lunt docto. communiter, † dum dicunt, ꝙ q...
in vltima voluntate, vel in alia diſpoſitione ...
tio de legitimè natis, ſolum comprehend...
tẽpore natiuitatis fuerunt legitimi, & ſic q...
mè, hoc eſt ex legitimo matrimonio nati ...
13 tãtum, † ꝙ non ſufficit illos poſtea fuiſſe ...
timos ꝑ reſcriptũ principis, vel alterius, ...
Abb. poſt Gofr. in c. cũ Vintonẽſis de ele...
tuit eo. ti. & Soz. in l gall⁹ §. ſi eius ff. de li. & poſth...
qs fuiſſet legitimat⁹, & effectus legitim⁹ ...
ipſo Papa, vt ibi Soz. ꝑ no. in d. c. innotuit, ...
ſe legẽ cõdẽdo põt ſup matrimonio, eiuſq; ...
ſponere, c. nõ dẽt de cõſan. & affi. & c. fi. de diuor...
ita põt aliquẽ legitimare, vt ſit, & habeat ꝑ legi...
& honeſtè nato, & faciũt no. ꝑ Ale. ĩ cõſ. 92. vol. ...
& q̃ habenẽ ꝑ Abb. & cõiter alios in d. c. in pleno ...
prob. ꝑ Ale. & Imo. in d. l. ex facto §. ſi quis roga...
14 in d. l. gallus. §. & quid ſi tãtum, & d. §. ſi eius, vbi ...
uis appellatione legitimi, & naturalis comp...

daretur legitimatus, vt tradit̄ per Bar. in l.ſi is, qui pro
emptore.ff. de vſucap. & per Alex. in conſi.j. volu.j.
Tamen, quando fit mentio de legitimè nato, ſecus
et ad not.in dicto c.innotuit, & per Sozi.in dicto.§.ſi
cum ſimılib. ¶ Et ex prædictis infertur, ꝙ licet
dictus Camillus fuerit à Comite Palatino legitima-
tus, propter hoc tamen non poteſt dici legitimè, ſeu
honeſtè natus, nec ei legitimatio quoad hunc effe-
ctum prodeſt, per prædicta, & tanto magis, ꝙ intelli-
go Camillum non fuiſſe etiam legitimatum tempo-
re electionis, ſed poſt electionem factam, quo ſtante,
legitimatio ei non prodeſſet, cum tempore & nati-
uitatis & electionis eſſet ſpurius, & illegitimus, & con
ſequenter non benè, nec honeſtè natus; & † quamuis
filius legitimatus poſſit dici honeſtus homo d.c.in
nouit, & d.c.cum vintonenſis, tamē non poteſt dici
honeſtè natus, vt dictum fuit: & ideò electio facta de
dicto Camillo tanquam facta de perſona, quæ non
fuit honeſtè nata, valere non debet, quoniam de tali
eligendo teſtator non cogitauit, immo dicitur pro-
16 hibuiſſe, quod ſuadetur etiam, quia † vbicunq; teſta-
tor, vel alius in ſua diſpoſitione de legitimo, & natura
li mentionē fecit, non comprehenditur legitimatus,
[illegible] veriſimiliter de honeſtate cogitauerit, &
conſiderauerit, vt qa ipſe fuerit pſona honeſta : & ideò
17 † propter honeſtatem eccleſiæ emphyteoſis cōceſſa
alicui pro ſe, & filijs, vel pro ſe, & filijs legitimis, & na
turalibus non tranſit ad filios naturales etiam legiti-
matos in d.l.ex facto.§.ſi quis rogatus, & ibi Bart.
Alex.de Caſ.Imo.& alij per illum tex. & per ca-
noniſtas in dicto c.in præſentia de proba.p Bal.in di-
cta naturaliter.§.cū autem, & Alex.in conſi.92.vol.
18 4.in fin. Et † ob hanc cauſam naturalis etiam legi
timatus non admittitur ad feudum, vt in c.j.§. natura
les, & ibi not.per glo.& docto.ſi de feu.fue. contē.
[illegible] agna. Sed in caſu noſtro teſtator conſide-
rauit honeſtatem, ergo &c.¶ Et ſtante inualiditate ele-
ctionis factæ de dicto Camillo, ſequitur, ꝙ do.Dia-
mantes de iure potuit ad aliam electionem deuenire,
& eligere alium puerum benè, & honeſtè natum, pro
ut à prima electione recedendo elegit Gaſparem fi-
lium legitimū, & naturalem nobilis viri, & ſenatoris
19 domini Gualterotti de Blanchis, quia † licet quando
ab vltima voluntate data eſt poteſtas eligendi perſo-
nam, ſi quis ſemel eligendo functus ſit officio ſuo, & va-
riationi non ſit locus, vt eſt tex.in l.ſerui electione in
prin.ff.de lega.j.& ibi docto.cōmuniter, tamen quan
do prima electio facta nulla, & inualida fuit, ille, ad
quem ius eligendi ſpectat, poteſt iterū eligere, & ſtatur
ſecundæ electioni, ſi ea facta fuit iuxta mentē teſtato-
ris, & prima fuerit ignorāter facta, vt eſt tex. in l.2. ff.
de optio.lega.vbi Bar.dicit, ꝙ ſi electio non valuit ra
tione electionis non congruè factæ, electio non con
ſumitur, vt in l.ſi tibi.§.ſi vnus. ff.de optio. lega.& p-
terea ſi teſtator iuſſit bona diſtribui inter pauperes
eligendos per ſuos fideicommiſſarios, & fideicom-
miſſarij ignoranter elegerint pauperes incapaces, nō
dicitur conſumpta electio, vt in d. l. 2. c. cum in cun-
ctis de electio.& in authen.de ſanctiſſ.epiſ.in.§.ſi quis
autem contra præfatā colla.9. ſed do.Diamantes elegit
ignoranter incapacē, & indignum, eligendo Camil-
lum, ergo electio non fuit conſumpta.¶ Præterea, ſi
verum eſt, prout verum eſſe arbitror, ꝙ teſtator in ca
ſu noſtro dederit formam certam in eligēdo benè, &
honeſtè natū, ex quo vſus fuit verbis præciſis, videli-
20 cet omnino debeat, † quę formā ſignificāt, vt colligi
tur ex his, quæ voluit Aret.per illum tex.in l. qui pi-
gnori.ff.de acquir.poſſ.dicens, ꝙ ex quo tex. dicit, ꝙ
creditor omnino non poſſidet, infertur, ꝙ verè non
poſſidet, quamuis fictè quoad aliquos effectus poſſi-
deat, vt ibi per glo.& hoc inquit ibi Aret.inferri ex il-
la dictione omnino, quæ eſt præciſa, & facit actum
verè, & nō ficte eſſe intelligendū, vt voluit gl. in cle.
j.de vita, & honeſta.cleri.c.fi.in ff.de offi.deleg.in 6.l.
ſi poſſeſſor in prin.ff.de petit.hære. & c. ex eo de ele-
ctio.in 6.cum ſimi.ſupra allegatis, ſequit̄, ꝙ ſiue do.
Diamantes ſcienter elegerit ındignum, ſiue ignorā-
ter, electio non dicitur conſumata, nec ıpſa iure eli-
gendı dignum priuata, quia non debet diſtingui, vtrū
ſcienter, vel ignoranter quis indignū elegerit, quan-
do peccatum eſt in forma, quoniā tūc perinde eſt, ac
ſi electio non eſſet facta l.quid tamen ff.de arbit.Nec
obſtat.c.dudū cum glo. & c. quia propter de electio.
cū ſimilibus, quia locum habēt in ſua materia, videlı-
cet in ſpiritualibus, & eccleſiaſticis ſm̄ Bar. qui ſic de
clarat in d.l.2.ff.de optio. lega.Bal. in l. qui per ſalutē
ff.de iureiurā.& docto.cōmuniter in d.l.ſerui electio
ne in prin.¶ Pręterea quādo electio cōpetit iure ſuo,
& non alieno, tunc quis eligēdo nulliter, & inualidè
poteſt iterum eligere, & ſtatur electioni validę, etiam
ſi ſciēter primo elegerit, vt voluit Bar.in d.l.2.& Ioā.
de Imo.in in d.l.ſerui electione in prin.in vlt.ver.Sed
do. Diamantes habuit electionem iure ſuo, & non
alieno, ergo non obſtante prima electione inualida
potuit iterum eligere : ꝙ autem iure ſuo ıus eligendi
21 habuerit, colligitur ex ijs, † quæ voluit Bar. in d. l. 2.
qui declarat, quando quis dicatur habere electio-
nem iure ſuo, & quando alieno quoad effectum, vt
facta electione inualida poſſit iterū eligere: Sed quo
ad effectum, vt ius eligendi ad hæredes tranſeat, ali-
ter ſumitur, nam iure ſuo is habet, qui habet ius eligē
di ad vtilitatem ſuā, iure autē alieno, qui habet ius eli
gendi ad cōmodum alienū, vt per Bar.in l.illud. ff.de
optio.leg.Sed quo ad propoſitū noſtrū, hoc eſt, quo
ad effectum, vt facta electione inualida poſſit iterum
eligere, Bar.in d.l.2.inter alia inquit, ꝙ quādo ius eli-
gendi reſidet in perſona illius, qui habet eligere, is di
citur electionem iure ſuo habere:at quando quis eli-
geret, ſeu haberet ius eligendi tanquam miniſter alte
rius, & ſic alius eligeret, mediante perſona illius, tūc
miniſter, & mediator ille dicitur ius eligendi habere
iure alieno arg.l.j. §. qui mandatam. ff. de offi. eius,
cui mand.eſt iuriſd.& c.ſanè de offi. deleg. & clarius
exemplificat Bar.in d.l.2. ꝙ quando verba conceden
tia poteſtatē eligendi dicunt, concedo tali ius eligen-
di, ſeu ꝙ poſſit, vel debeat eligere, non habita relatio
ne ad aliam perſonam, cuius nomine fieret electio,
tunc ius eligendi competit iure ſuo, ſed ſi ille, qui dat
poteſtatem, eligat ıllum, quem titius denominabit,
ſeu eliget, tunc titius non habet ius eligendi ıure ſuo,
ſed alieno, & tanquam nudus miniſter, vt in l.vtrum.
§.j.ff.de rebus dub.& ponit Innocen.in c.ne pro defe
ctu in 2.glo. de electio. At in caſu noſtro ex verbis te-
ſtamenti clarè conſtat, ꝙ do. Diamantes non habuit
ius eligendi, vt nuda miniſtrix, nec alterius nomine,
adeò, ꝙ teſtator ipſe dicatur eligere mediante perſo-
na ıpſius do.Diamantis, ergo dicitur habuiſſe ius eli-
gēdi iure ſuo, & nō alieno:ex quo ſequitur, ꝙ cū ele-
ctio facta de Camillo non valuerit, dom. Diamantes
potuit aliū, hoc eſt Gaſparem eligere, etiā præſuppo-
ſito, ſed nō conceſſo, ipſam ſciuiſſe dictū Camilū eſ-
ſe incapacē, vt voluit Io.de Imo. in d. l. ſerui electio-
ne in prin.in fin.ver.qa electio facta de indigno ſcien
ter non impedit, quin iterū qs poſſit eligere, niſi eſſe-
mus in electione p̄lati, nā tunc ſciētia de indigno pri
uat eligentē, vt non poſſit iterū eligere, vt ibi p Imo.
quod quidē eſt etiā de mente Bal.in l.id, ꝙ pauperi.in
pe.col.in fi.C.epi.& cle. vbi ſi exequutor teſtamenta-
rius, vel epiſcopus, ad quē ius eligendi pauperes ſpe-
ctat, elegerit filiū ſpurium teſtatoris, & ſic indignum,

electio eſt inualida, & poteſt illã reuocare, ac aliũ eli-
gere, & allegat not. p Innocẽ. in c. ex literis de offi. de
lega. Sed tamen ex quo dom. Diamantes pro certo
ignorabat incapacitatem Camilli, quia credebat illũ
eſſe filium legitimum, & naturalem dicti domini Ne
ſtoris, prout illi fuit tempore electionis expoſitum,
& perſuaſum, & ex tenore inſtrumenti electionis de
eo factæ apparet, ſequitur, ꝙ ipſa potuit alium pue-
rum eligere, non obſtante electione de dicto Camil-
lo facta: & huic concluſioni nihil, quod ſit iuridi-
cum, obſtare videtur. ¶ Non aduerſatur etiam, ꝙ
tempore, quo dom. Diamantes Camillum elegit,
voluit inſtrumentum electionis debere extendi ad
conſilium certorum iuriſperitorum, quorum vnus
vnà cum alio non expreſſo in dicto inſtrumẽto dixit
inſtrumentum poſſe extendi pluribus additis, ex qui-
bus ſubſtantia electionis, & mens eligentis alterabat,
primo. n. dum in dicto inſtrumento dicebatur, ꝙ do.
Diamantes eligebat Camillum filium legitimum,
& naturalem, additum fuit, & legitimatum, Item
additum fuit, ꝙ ipſa dom. Diamantes eligebat, &
promittebat per ſtipulationem, item cum iuramen-
to, item ꝙ ipſa cedebat iura in ampliſsima forma,
item ꝙ conſtituebat ſe poſsidere nomine dicti Ca-
milli, & plura alia fuerunt addita non ſupplendo, nec
perficiendo clauſulas inchoatas, ſed nouas, & mul-
tum præiudiciales clauſulas factum, & ſcientiam fa-
cti continentes addendo, quod de iure minimè fieri
22 poteſt, quia, † virtus huius clauſulæ ad conſilium ſa-
pientis ſe ad hæc non extendit, & notarius, ſeu quili-
bet alius, qui vigore huius clauſulæ hæc vltra conten
ta, & expreſſa in inſtrumento adderet, diceretur falſi
crimen incurrere, & vt falſarius puniri poſſet, vt ha-
betur per Bar. in l. impuberes. §. 2. ff. de falſis, per Fe-
lin. in c. ex literis de fid. inſtrumẽ. & plenè perſcriben.
poſt Bar. in l. illa inſtitutio. ff. de hæred. inſtit. vt ibi p
Imol. & alios, & per Ioan. Andr. in addit. ad Specul. in
titu. de inſtrum. edit. in §. oſtenſo, & ibi Bald. in addit.
& per Bar. in l. contractus. C. de fid. inſtrum. in l. impe
rator. ff. de ſtatu. hom. in l. ſancimus. C. de verbo. ſigni
fica. per Alexan. in l. quicquid aſtringendæ. ff. de ver-
bor. obliga. ¶ Non obſtat prædictis, ꝙ diſpoſitio te-
ſtatoris, per quam data fuit dominæ Diamanti pote-
ſtas, & facultas eligendi puerum dicitur eſſe captato-
ria, & conſequenter nulla l. illa inſtitutio. ff. de hære.
inſtit. Ergo quælibet electio facta ſiue de Gaſpare, ſi-
ue de Camillo fuit nullius momenti, & conſequen-
ter mortuo Ioanne Dominico filio teſtatoris ab in-
teſtato, eius mater, cui hæreditas ab inteſtato delata
fuit, debet in omnibus bonis hæreditatis, & ipſius Ioã
nis Dominici ſuccedere: Quia reſpondetur primo, ꝙ
23 † diſpoſitio vitiatur, quatenus eſt captatoria, & non
vltra, vt in d. l. illa inſtitutio, l. ille, & l. ſiquis Sempro-
nium, vbi caſus. ff. de hæred. inſtit. l. captatorias eod.
titul. iunctis ijs, quæ habentur per gl. & Bar. in l. j. ff. de
leg. 2. vbi ſi legatum, ſeu fideicommiſſum fuerit col-
latum in voluntatem alterius, ſolum legatũ vitiatur
l. nonnunquam. ff. de condit. & demon. cũ ſimilib. Vi
tiabitur ergo in caſu noſtro ſola diſpoſitio, ſeu inſtitu
tio, vel rectius loquendo ſubſtitutio facta de ipſo pue
ro eligendo, quæ ſolum dicitur poſita in arbitrio, ſeu
voluntate dom. Diamantis, & ſic illa ſolũ, dicitur eſſe
captatoria, & valida remanebunt alia in dicto teſtõ
diſpoſita, & conſequenter ſubſtitutio facta de perſo-
na dom. Diamantis in caſu, quo Ioãnes Dominicus
decederet ſine filijs, valebit, & effectum habebit, vt ip
ſa ex ſubſtitutione admittatur, excluſis hæredibus ab
inteſtato, & ſic matre dicti Ioannis Dominici l. cohę
redi. §. cum filiæ. ff. de vulgari, & pupillari, cũ illa ſub-
ſtitutio nõ ſit captatoria, hoc ẽ nõ poſita in arbitrio,
ſeu voluntate libera alterius. & huic reſponſioni
24 obſtat, ſi replicando diceretur, † ꝙ ex quo non
onus adiectum de eligendo puerum tãquam cap
torium, non debet etiã valere ſubſtitutio de do. Dia
mante facta, quoniam ipſa fuit ſubſtituta ad hunc fi
nem, & effectum, vt haberet eligere, & hæc fuit cau
ſa finalis, veluti conſtat ex verbis teſtamenti ibi, cum
hoc tamen, ꝙ in dicto caſu domina Diamantes poſ
ſit, valeat, & omnino debeat eligere, & accipere,
quæ cauſa cum ſit falſa, & de iure nequeat ad
debet ſubſtitutionẽ vitiare, quia ceſſante cauſa, ceſ
ſat effectus. l. adigere. §. quamuis. ff. de iure pa
gumento eorum, quæ voluit Bartol. quem
tur in l. j. ff. de condi. inſti. in 2. col. verſ. Ven
ditio impoſsibilis de iure vitiat per tex. in d. l.
tutio cum ſimilibus, & faciunt etiam ea, quæ
tur per Bart. in l. demonſtratio. §. cum autem
dit. & demon. vbi ſi cauſa finalis legati ſit fa
vera, legatum vitiatur: Reſponderi ad hæc
dictum fuit, ꝙ ſi qua diſpoſitio, ſeu ſubſtitutio
vitiari, diſpoſitio, ſeu ſubſtitutio facta de puero
do, cui talis conditio, ſeu cauſa impoſſibilis
iure nõ poteſt adimpleri, eſt illa, quæ vitiari deberet,
non autem ſubſtitutio facta de dom. Diamante, quæ
fuit facta ſub conditione, ſi Ioannes Dominicus de-
cederet ſine filijs, quæ conditio euenit. Vel dici po-
teſt, ꝙ dom. Diamantes vltra dictam conditionem, ſi
Ioannes Dominicus decederet ſine filijs, nõ fuit
25 aliqua alia cõditione ſubſtituta, ſed ſub modo,
la verba cum hoc tamen important modum, non
tem cõditionem, quoniam per ea adijcitur aliq
adimplendum per do. Diamantem, quod eſt ab e
ciendum poſt emolumentũ ſibi quæſitũ, & poſt di
ſitionem perfectã, quo caſu dicitur modus, & nõ
ditio, vt colligitur ex verbis teſtamenti iuctis no. per
Bart. in l. quibus diebus. §. termilius. ff. de condit. & de
26 mon. & † vbicunq; modus adiectus, ſeu onus
modi adiectum legato, vel fideicommiſſo
tio nullum ex legis diſpoſitione, quamuis
lum, tamen legatum, vel fideicommiſſum tenet
tex. in l. ſi quis cum ff. de condit. & demon. Bar.
dicillis in prin. ff. de lega. 2. Cy. in l. vnica. §. pro
do. C. de cadu. tollen. & ideo poſito, ſed non conceſ
ſo, ꝙ electionis onus non potuiſſet adimpleri,
impoſſibile fuiſſet, vel captatorium, tamen do. Dia
mantes propter hoc non deberet à ſubſtitutione
perſona ſua facta excludi, veluti in hac eadem cauſa
aliàs ſuper hoc interrogatus plenius demonſtraui
q̃ſtionibus meis familiaribus in q. 86. & ad ibi dicta
nũc me remitto. ¶ Secundo principaliter reſpondetur
27 tur, ꝙ † inſtitutio, ſeu diſpoſitio facta de puero eligen
do non eſt captatoria, ſed in eius arbitrio, vt patet
verbis illis, & prout ſibi videbitur, quæ nõ impor
liberam voluntatem, ſed arbitrium boni viri,
fideicommiſſa. §. quanquam cum ibi not. per
alios poſt gloſ. ff. de lega. 3. quod colligitur etiam
illis verbis in teſtamento appoſitis, cum hoc
cto caſum do. Diamãtes poſſit, valeat, & omnino de
beat &c. quæ verba inferũt, ipſam teneri, & neceſſita
tẽ eſſe, vt ſupra, & cõſequenter hæc verba
liberã voluntatẽ ipſius: & ad hoc, vt diſpoſitio dicatur
captatoria, debet eſſe poſita ĩ libera poteſtate alterius,
vt in dicta l. illa inſtitutio cum ibi not. iuncta
non nunquã, & in l. ille, & in l. captatorias. ff. de hæred.
inſtit. ſecus ſi diſpoſitio vltimæ volũtatis ſit poſita
arbitrio, & nõ in libera volũtate alterius, quia tũc
28 l. j. ff. de leg. 2. & ibi Bar. & alij plenè poſt glo. Et
poſitũ nobis optimè inſeruit id, quod in termi
ſtris voluit Bar. in l. captatorię. ff. de leg. j. dicens
gatũ poſitũ in libera voluntate alterius tanquam
tatorium

tatoriū non valet, ſecus ſi in arbitrio alterius: Et ideò ſi teſtator reliquit centū diſtribuenda inter pauperes eligendos ad volūtatē fideicommiſſariorum, legatū valet, quia non ſubſtantia legati, ſed ſola electio pſonæ committitur in voluntate alterius, quod fieri poteſt l. vtrum. ff. de re. dub. & poteſt eligere, quos velit, tradit per Bar. Ad idē faciūt not. per eundē Bar. Ang. Imol. in d. l. lucius. §. j. ff. de leg. j. vbi ſi teſtator vxorē eam inſtituit, eamq; rogauit, vt poſt mortē ſuam re-bonis illis, quibus ſibi videbitur, & hæc ad mortē ve-ſed inſtituat hæredes filios ſpurios teſtatoris, inſti-electio ab vxore facta valet, quoniam teſtator poſuit arbitrio vxoris, & non ſenſit de certa perſona: Et Angel. ibi, ac Imol. dicunt, ꝙ onus iniunctum vxori va-lidum, quo teſtator poſuit in arbitrio vxoris electio-perſonæ, ſed ꝙ ipſa non poteſt filium ſpuriū teſta-tamen eligere, ſed quemlibet aliū: Ergo inferunt, ꝙ ta-le onus electionis iniunctū vxori honoratæ ꝑ verba arbitrium importantia non cōtinet diſpoſitionē capta-toriam, & eſt de iure validum. Quod ſuadetur, quia in caſu noſtro non ſubſtantia diſpoſitionis, ſed ſola ele-ctio perſonæ fuit impoſita do. Diamāti per verba im-portantia arbitrium, non autem liberam voluntatē, quia cōmiſit teſtator do. Diamanti, vt eligeret vnum puerum & illum inſtitueret hæredē, & quem puerū ſic eligendum ex nunc ipſe teſtator hæredē inſtituit, & ideo debet valere, quia vbicunque nō ſubſtantia le-gati, ſed ſola electio perſonæ eſt poſita in voluntate, & arbitrio alterius, diſpoſitio, & electio ſubſequuta valet. Barto. in d. l. captatoriæ, & eſt text. in d. l. vtrum, & ibi Barto. in §. j. Præterea eſt differentia, an diſpoſi-tio teſtatoris ſit poſita in voluntate, & arbitrio hære-dis ſeu honorati à teſtatore, an verò alterius tertij nō honorati; primo enim caſu valet, nec dicitur capta-toria; ſecundo caſu non valet, quia eſt captatoria, vt cap. ſi dicto docto. in c. cum tibi de teſta. & per Barto. in locis allegatis: ſed in caſu noſtro electio fuit poſita in voluntate, & arbitrio dom. Diamantis inſtitutæ, & honoratæ, ergo &c. Et † ꝑ illa verba, quibus teſtator ſtatuit dom. Diamanti, vt puerum ab ea eligēdum hæredem cōſtitueret, & faceret, dicitur reſpectu pue-ri eligendi inductum fideicommiſſum, vt eſt tex. in l. ex facto in princ. & ibi Bartol. Alexan. Imol. & alij ff. ad treb. cum alijs ibi allegatis. ¶ Nec obſtat prædi-ctis, † quod diſpoſitio teſtatoris facta de pſona incer-ta nō valet. §. incertis inſt. de leg. l. fuerit, & l. ſi ex plu-ribus ff. de rebus dub. quia reſponderi pōt ex ijs, quæ habentur per Bar. in l. quidā ff. de reb. dub. Primo, ꝙ hic erat incertitudo perſonæ de certis, vt in teſtō, ibi eligere vnū puerū de agnatione, vel cognatione vel aliis, put ſibi videbit, & ideo diſpoſitio valet, vt habe-tur in locis ꝑallegatis. Præterea quādo legatū ē factū incertæ pſonæ de incertis ſimpliciter, & incertitudo nō venit aliquo modo declarāda habita relatione ad aliud ex ꝓuiſione teſtatoris, tūc talis incertitudo vi-tiat, niſi eſſem' ī diſpoſitione ad pias cauſas l. id qđ pau-peribus C. de epi. & cle. & c. cū tibi cū ibi no. de teſt. cū ſimil. Si vero incertitudo pſonæ de incertis venit de-clarāda habita relatione ad aliud ex ꝓuiſione teſtato-ris, tunc diſpoſitio valet, & incertitudo nō vitiat d. l. q & ibi Bar. Et hæc pro nūc ſufficiant ꝓ aliquali in-formatione cauſæ pēdētis ſup electione facta de Ga-ſparo de Blanchis, & de Camillo, vt aſſerit, de Volta.

ADDITIO.

31 QVOD † diſpoſitio facta à teſtatore de eli-gendo puerū cum onere illū cōſtituendi hæredē vniuerſalē omniū bonorū, quę di-ſpoſitio reſpectu pueri dicit̄ fideicōmiſſū vniuerſale continere, quamuis videatur facta per verba directa, vt probatur in l. ex facto in prin. & ibi Bar. ff. ad trebell. cum ſimil. non dicatur captatoria, & conſequenter non ſit nulla, neq; inualida, oſtendi-tur multipliciter, Primo, quia ſola nominatio, ſeu electio perſonæ videtur in arbitrio commiſſa, & non ſubſtantia diſpoſitionis, nam teſtator ex nunc pue-rum ſic eligendum inſtituit, & ſubſtituit hæredem vniuerſalem omnium bonorum Sozi. poſt Bar. in l. quidam relegatus ff. de rebus dub. Secundo videtur poſſe dici, ꝙ ex quo electio ſequuta fuit, prout te-ſtator mandauerat, electio teneat, quamuis, illa non ſequuuta, diſpoſitio tanquam captatoria fuiſſet in-ualida, nam ratio, quare diſpoſitio cenſetur captato-ria, quando eſt commiſſa electio perſonæ incertæ de incertis, eſt, quia, non ſequuta electione, diſpoſitio redderetur fruſtratoria, & ſic deceptoria, quia nulla ſupereſſet perſona, quę poſſet admitti, ita dicunt om-nes in d. l. quidam relegatus, in l. vtrum §. cum quidā ff. de rebus dub. in l. illa inſtitutio, & in l. captatorias, ibiq; Ale. & alij ff. de hæred. inſt. ſed quando electio actualiter fuit facta ab eo, cui cōmiſſa fuit, adeſt per-ſona, q̄ pōt admitti, ergo diſpoſitio debet valere, quia ceſſat ratio, quare illa vitiet̄: & hoc modo intelligat̄ id, quod volūt Bar. & alij cōmuniter in l. lucius in fi. ff. de lega. j. qui loquuntur in hoc caſu: ex quorū dictis declaratur id, quod volūt ſcribē. in d. l. illa inſtitutio, in d. l. captatorias, in d. l. quidā relegatus, & in d. l. vtrū §. cū quidā, vel aliter ēt, vt infra dicet̄. Tertio quando fuit cōmiſſa electio alternatiuè incertæ perſonæ de certis, vel incertæ de incertis, vt factū fuit in caſu no-ſtro, diſpoſitio debet valere, qa nō ē verū ſimpliciter, ꝙ dicatur cōmiſſa electio, ſeu nominatio perſonæ in-certæ de incertis, ac etiam quia quando data fuit ele-ctio perſonæ incertę de certis, vel incertę de incer-tis alternatiue, matre, ſeu hęrede, cui data fuit electio, nō eligente, ſuperſunt perſonę quę poſſunt admitti, hoc ē omnes pſonę incertę de certis, videlicet agna-ti, vel cognati, & ſic ceſſat ratio, quare diſpoſitio dici poteſt captatoria, & inualida, ad tradita p Bar. & Soz. in d. l. quidā relegatus, & in d. l. vtrū §. cum quidam. ¶ Quarto conſiderandū eſt, ꝙ hic commiſſa fuit ele-ctio pſonæ vel incertę de certis, vel incertę de incer-tis alternatiuè non per verba denotantia liberā volū-tatē, ſeu liberum, & abſolutum arbitriū, ſed ꝑ verba denotantia arbitrium boni viri, prout ſibi dom. Dia-
32 manti videbitur, † quę verba arbitrium boni viri de-
notant iuribus vulgar. & Bar. in extrauagan. ad repri-men. in ver. videbitur, Abb. in c. quintauallis in colu. 25. de arbit. & not. in l. fideicōmiſſa ff. de legat. 3. Quo
33 fit, † vt ipſa matre, ſeu hęrede, cui electio fuit cōmiſ-
ſa, non eligente, potuerit recurri ad arbitrium boni viri, hoc eſt ad iudicē ordinariū l. cōtinuus §. cū ita ff. de verb. obligat. ac ēt quia in vltimis voluntatibus à perſona receditur, vt in l. fin. §. ſed ſiquis. C. cōmunia de lega. & l. j. ff. de lega. 2. ergo, domina Diamante nō eligēte, ſupereſſe poterit perſona, quę valebit admit-ti, ex quo pro electione faciēda poterit ad aliā perſo-
34 nam, hoc eſt ad iudicē recurri: & ideò † valet relictū
factū pauperibus, & ſic incertis de incertis, qa recur-ri pōt ad epiſcopū, vt eligat, Bar. Sozi. & alij in d. l. qui-dā relegatus, & in d. l. vtrū §. cū quidā, & faciūt in ter-minis ea, quę voluit Sozin. in l. quē hęredi ff. de rebus dub. Ex quorū dictis colligitur, ꝙ quādocunq; recur-rendum eſt ad perſonam, vt ad ſuperiorē, vel aliū, q declaret, ſeu nominet, vel eligat, tūc incertitudo per-ſonę incertę ēt de incertis, & cōſequēter diſpoſitio, quę aliàs diceretur captatoria, non vitiet, quia tunc ceſſat ratio, quare captatoria vitiat: Et ideò quando electio eſt remiſſa alicuius arbitrio, quo caſu dicitur

remiſſa arbitrio boni viri,& illo non eligente, à pſo-
na receditur,& recurritur ad arbitriū boni viri, hoc
eſt iudicis ordinarij,vt in d.l.cōtinuus.§. cū ita,& do
cto.in l.ſi qs arbitratu.ff.de verb.oblig. & in l.fi. C.de
contrah.emp.cū ſimilibus,tunc incertitudo , ſeu di-
ſpoſitio non vitiatur,qa tunc non pōt dici verè capta
toria,ex quo ceſſat ratio,vt ſupra: & hoc ī indiuiduo
volunt Bar.& alij in d.l.lucius in fin.ff.de lega.j.¶ Poſ
ſet ēt forte dici,ꝙ quando teſtator nominationē , &
electionē remiſit illi pſonæ,de qua plurimū cōfidit,
tunc diſpoſitio valeat,qa nō eſt veriſimile , quod tūc
aliqua deceptio interueniat , & conſequenter ꝙ di-
ſpoſitio reddatur inutilis. Sed de qua pſona teſtator
magis potuit confidere , quā de perſona matris?pro-
fecto de nulla alia : & hoc modo poteſt intelligi id,
quod voluit Bar.in d.l.Lucius in fi.vbi teſtator remi
ſit nominationem , & electionē ſuæ vxori per verba
arbitriū boni uiri denotātia,& ideo valuit,vt ibi: Ita
in caſu noſtro electio fuit remiſſa matri teſtatoris,&
per verba denotātia arbitrium boni viri, ergo valuit.
¶ Quinto cōſiderandū eſt, ꝙ data fuit poteſtas eligē-
di alternatiuè vnū puerū bene, & honeſtè natum de
agnatione,vel cognatione ipſius teſtatoris, vel alibi,
hoc eſt extraneū, prout videbitur dictæ do. Diamāti
eius matri:Et hæc diſpoſitio alternatiua cōtinet tria
mēbra,ſeu capita,vt patet,& reſpectu primi,& ſecun
di capitis diſpoſitio dicitur facta de incerta pſona de
certis,vt in §.incertis inſti.de lega.d.l. quidā relegat⁹,
& d.l.vtrū.§.cū quidā cū ibi not. & conſequenter re-
ſpectu primi,& ſecundi capitis nō poteſt dici captato
ria,& īualida,ſed valida, qa facta fuit de vno de agna
tis,& cognatis teſtatoris, reſpectu vero tertij capitis
ibi,vel alibi,poſito eā poſſe dici captatoriā,tamen ꝓ-
pter hoc non debet diſpoſitio vitiari,nec captatoria
35 dici , quoniā † quando diſpoſitio alternatiua in vna
parte continet vnū in ſe validum, & de iure ſubſiſtēs,
& in altera parte aliud inualidū , & quod de iure nō
poſſit ſubſiſtere,tūc attēditur ſolū caput alternatiuæ
validum,& perinde eſt, ac ſi indiſpoſitione alternati-
ua non eſſet expreſſum id,quod de iure ſubſiſtere nō
pōt,& diſpoſitio alternatiua iudicatur p̄ciſa , & me-
ra,vt eſt tex.in l.decē §.ſtichū, & in l.ſtichum , aut pā-
philum in prin.& in.§.j.ff.de ſolutio. & l. ſi duo rei.ff.
de verb.oblig.cū ſimilib. Ergo perinde eſt in caſu no
ſtro,ac ſi teſtator ſolum dixiſſet, ꝙ mater deberet eli
gere vnum puerū de agnatione,vel cognatione,quo
caſu diſpoſitio de iure valeret , & omiſſum fuiſſet il-
lud,vel alibi,cum id facere dicatur diſpoſitionem ca
ptatoriam:& hoc eſt vero verius:Ex quo ſequitur,ꝙ
diſpoſitio nō fuit captatoria,ſed valida : & quamuis
poſtea electio non fuerit facta iuxta modū traditum,
& formam expreſſam , quia nō fuerit electus aliquis
de agnatione,vel cognatione,tñ hoc nō facit diſpo
ſitionē teſtatoris in ſe nullā,ſed potius reddit electio
nē ipſam inualidam.Ex quo poſtea multa poſſent in-
ferri,quæ nunc non ſunt neceſſaria . ¶ Conſiderabā
etiā, ꝙ diſpoſitio nullo modo in aliqua parte poſſit
36 dici captatoria, † nam quando teſtator dixit, vel ali-
bi,nō recedendo à propria ſignificatione, hæc verba
denotant locū,& nō qualitatē perſonarū,alibi,hoc ē
alteri⁹ loci,& ciuitatis,ſenſus ergo erit,ꝙ debeat eli-
gere vnum puerum de agnatione,vel cognatione te
ſtatoris huius loci,vel huius ciuitatis,vel alibi,hoc ē
alterius loci , & ſic in effectu ſolum de agnatione,
vel cognatione teſtatoris:& ad hoc dicendum me in
ducit , quia ſi illa verba vel alibi intelligerentur de p-
ſona extranea:reſultaret nullitas diſpoſitionis , quia
diceretur captatoria : ergo vt inualiditas , & nullitas
diſpoſitionis euitetur , facienda eſt hæc interpreta-
tio,maximè cum ſit ſecundum propriam verborū ſi
37 gnificationem , quia † verba diſpoſitionis eti
impropriianda,& lacerāda,vt euitetur inualidit
nullitas,vt in l.titia la j.§.lucius.ff.de lega.2.& l.
do.ff.de lega.i.cum ſimilib.¶ Pręterea poſito
ꝙ poteſtas data dom.Diamanti tanquam captat
ratione incertitudinis perſonæ diceretur nulla
38 men, † ex quo ipſa dom.Diamantes fuit hæres
tuta , & vocata per fideicommiſſum pleno iure
mortem Ioannis Dominici eius filij , licet
eligendo puerum ſit nullum , nec effectum
poſſit , & ratione incertitudinis ſit inutile l.
in prin.ff. de rebus dubijs , nihilominus id,
dom.Diamanti relictum,remanet vtile, &
ſam,vt in indiuiduo voluit Barto.in l. quem
ff.de rebus dub.Quo fit,vt dicta bona cenſ
ipſius dom. Diamantis adeò , ꝙ ipſa de illi
donare,& aliter diſponere.

ALIA ADDITIO.

39 IN caſu ocurrenti , † non fuit cō
ſtantia diſpoſitionis in voluntat
mantis , ſed electio perſonæ incer
certis , dicendo vel alibi : quo caſu
ſſet ſimpliciter commiſſa liberæ volūtati illius,
diſpoſitio eſſet captatoria,qa,ipſa nolēte eligere,red
deretur ridicula,fruſtratoria,& vana,nā tunc admit-
terentur omnes pueri bene nati ſaltē de loco illo, &
vnus quiſq; partem vellet:ita dicūt docto.de hac ma
reria loquentes.¶ Sed aliàs dicebam,& adhuc
ſentio,ꝙ prædicta ceſſant , quoties electio etiā ince
tæ perſonæ de incertis eſſet remiſſa non in libera
luntate alterius , ſed in eius arbitrio ꝑ verba arbi
boni viri denotantia,vt contigit in caſu, de quo
tur , quoniam tunc do. Diamantes nolendo eli
non pōt facere diſpoſitionē ridiculā, cū ipſa nole
eligere ius eligendi trāſeat ad arbitriū boni viri,
eſt ad ſuperiorē,qui habet eligere arg.l.contin
cum ita.ff.de ver.oblig.& prout aliàs dixi.¶
ſtat,vt ex aduerſo dicitur,ꝙ prædicta proced
do adeſſet perſona,quæ poſſet ad arbitrium
ris,& boni viri recurrere,ſecus ſi non adeſſet,
taret,per tradita à Paulo de Caſt.in l.j.ff.de lega.
ſuperior valet hoc in caſu ex ſuo officio impar
per hoc officium ſuum non imploratum ad
priuatam,vt in l.4.§.hoc autē.ff.de dam. infec.
40 teria:quia facillimè poteſt reſponderi , † ꝙ adeſt
ſcopus,qui hoc caſu eſt ſuperior,cum ad eum
neat exequi non ſolum legata, & voluntates defun
ctorū ad pias cauſas,vt in c.tua nobis de teſta.
etiā generaliter omnes diſpoſitiones defunctor
piam cauſam non continentes, vt in c.ſi hæredes
teſtam.& ibi Anto.& alij,& Anto.in c.nos quid
tit.& ipſe ex ſuo mero officio,vel ad petitionē
libet de populo,quia hoc eſt ius populare,pōt
cere,& exequi, vt in dicto cap.ſi hæredes , &
ton.Ergo poteſt adeſſe perſona,quæ ad arbitri
rioris recurrere valet,& ſi nullus recurreret
ſcopus tanquam bonus vir hoc in caſu po
ſuum impartiri , vt in dicto cap.ſi hære
41 eſt , nam † quoties agitur de vtilitate publ
poteſt iudex , & ſuperior officium ſuum
ratum impartiri , ad Bartol.Alexan. & alios
42 l. 4. Sed † exequi vltimas voluntates eſt pium
ma voluntas 13.quæſt.j.Ant.in dicto c.ſi hæredes
in dicto c.nos quidem,item publicam concern
litatem l.vel negare.ff. quemadmod. teſtam.
ſimilibus , ergo &c. ¶ Et ex prædictis poteſt
43 neri, † ꝙ id,quod inquit Sozi.in d.l. quidā releg
optime pro parte noſtra faciat,nā licet loquat
illa incertitudine de īcertis,q̄ ex futuro euētu

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

cari põt,ac etiã quando de exequutore eligendo age rerur,tamē dico,ꝙ in caſu noſtro incertitudo poteſt a futuro euentu certificari,vt ſupra dictum fuit: Item differentia,quæ fit inter exequutorem incertũ de incertis datũ,& inter alia legata,aliàsq; diſpoſitiones,videtur verbalis, qm̃ & datio exequutoris facta à teſtatore dicitur diſpoſitio,& vltima volũtas c.ſi religioſus de teſta.in 6.& in iuribus ſupra allegatis; & Sozi. hanc differentiã nõ ſenſit,ſi eius verba rectè põderentur.& Pau.de Caſt.ex poſito allegatus in d.l.j.in fi. ff.de lega.2. qui idē dicit in l.captatorias ff. de leg. loquitur in caſu in principio conſiderato, videlicet quando eſſet cõmiſſa electio perſonę incertę de incertis,& per verba denotantia liberã voluntatē,vt in d.l. illa inſtitutio,d.l.captatorias,d.l.vtrum,& d.l.quidam [illegible] cum ſimilibus,quo caſu illo nolente eligere non recurrebatur ad arbitrium boni viri,& ſic diſpoſitio poterat reddi ridicula,& fruſtratoria,q̃a ſubſtantia diſpoſitionis quodammodo dicebatur in poteſtate alterius cõmiſſa vt ibi per Pau.non aũt loquit̃, quando eſſet cõmiſſa per verba denotãtia arbitrium boni viri,vt ſupra declaratum fuit:Et hæc ita cõſiderantes [illegible] melius facere,quam faciant, ad fauorem teſtamenti ſubſtinendi,& diſpoſitionis teſtatoris conſeruandæ. Et quoniam ſemper audiui veteres dicentes,ꝙ Reuerendi Patres domini de Rota, reiecto rigore ſoliti ſunt æquitati,& veritati adhærere, nunquã poſſum adduci, vt crederē, ipſos in caſu ꝓpoſito iudicaturos fore contra teſtm̃,& diſpoſitionē tanquã captatoriã eſſe inualidam: Et negari nõ poteſt,ꝙ hæc quæſtio ſit valdè dubitabilis, & ambigua,veluti ad[illegible]q; atteſtãtur:quo fit,vt iudices,reiectis apicibus ſubtilitatibus, debeant illi opinioni adhærere,quæ volũtati,& validitati diſpoſitionis defuncti fauet,iuribus vulgaribus. Laus Deo.

SVMMARIVM.

Filij inſtituti hæredes vniuerſaliter in proprietate,alio inſtituto in vſufructu omnium bonorum,legitimam petere nequeunt,nec quoad proprietatem,nec quoad vſumfructum.Contra nu.4.

Secus ſi ſola legitima eſſet filijs relicta.

Filio vniuerſaliter in omnibus bonis quoad proprietatem inſtitu[illegible] legitima eorum non eſt in conſideratione. Contra nu.6.

Filio reſpectu omnium bonorum,& totius hæreditatis grauato, [illegible] quoad legitimam reijcitur, & ea ſtatim abſq; onere debe[illegible] reſiduum verò cum ſuo onere remanet.

Alimenta præſtare qui tenetur, vbicunq; velit,etiam extra domũ [illegible] præſtare illa poteſt,& quomodo hoc verum ſit nu.14.

Alimentorum relictum habitationem continet.

Alimentis relictis alicui,ſi & donec in domo hæredis habitauerit,etiam extra domum hæres illa præſtare poteſt.

Et alimentarius quoq; illa extra domum hæredis petere poteſt, quando iuſtam cauſam habitandi extra haberet.

Legata,& fideicommiſſa particularia ſiue verbis directis, ſiue precatiuis,vel obliquis fieri non refert.

Verba directa,& obliqua quæ dicantur.

Habitatio domus hæredis vna cum alimentis relicta cenſetur, ſi teſtator mandaſſet etiam alimentarium debere ſtare in eadem habitatione,& domo cum hærede,

EPITOME.

FILIIS inſtitutis vniuerſaliter in proprietate,alij relicto vſufructu omnium bonorũ, ſtatim legitima abſque vſusfructus onere debetur.

Alimenta in domo hr̃dis ꝓſtãda ſunt, qñ teſtator p verbũ mãdo ad legatariũ alimētorũ directum vellet, [illegible] alimentarius cum hærede in eadem domo cõmoraretur ratione curæ,regiminis, & adminiſtrationis.

CONSILIVM XXIIII.

SVPER duobus mihi propoſitis breuius, q̃ potero,q̃d iuris ſit,explicabo:Primũ eſt, ſtante teſtõ do.Mini, in quo filios ſuos legitimatos vniuerſaliter hæredes inſtituit, & dño Neſtori eius fratri omniũ ſuorũ bonorũ vſum fructũ reliquit, An ipſis filijs debeat̃ legitima debita iure naturæ pleno iure, videlicet quo ad proprietatē, & vſumfructũ,ita quod dom.Neſtori ſolũ reſidui vſuſ fructus debeatur. Secundũ eſt, vtrũ dominus Neſtor teneatur recipere filios do. Mini cũ familia ipſorum ad habitandũ ſecum in eadē domo. ¶ Capio primũ, in quo illud ſanè prima facie videtur, quod filijs do. Mini non debeatur aliqua legitima,viuente dom.Ne-
1 ſtore,quo ad proprietatē,& vſumfructũ: † Nã ex quo ipſi fuerũt inſtituti vniuerſaliter hęredes quo ad proprietatem bonorum hæreditatis,nõ poſſunt dici grauati in legitima eis debita,quia cõpenſatur illud plus, quod fuit vltra legitimã relictũ quoad proprietatem, cum vſufructu ipſius legitimæ, vt voluit gl.in l.vxori la 4.ff.de vſufr.lega.& in §.ꝓhibemus in auth.de trien. & ſemiſſ.& ſentit etiam in gl.in auth.nouiſſima.C.de inoffi.teſtamē.quã opinionem videtur expreſsè ſequi Bar.in auth.hoc locũ in 3.col. C.ſi ſecund.nups.mul. & ideo cautelam hanc ad grauandũ filiũ in ſua legitima docuit gl.in d.§.prohibemus in verb.relinquatur, videlicet,vt pater vniuerſaliter filios inſtituat in omnibus bonis quoad proprietatem , & alteri relinquat vſumfructũ omniũ bonorũ, qm̃ ipſi filio nõ debebit vſusfructus etiam legitimæ,donec vixerit vſufructuarius,& hoc modo limitatur tex.in l.quoniam in prioribus,& in auth.nouiſſima.C.de inoffi. teſta.vt voluit Ang.in d.l.prohibemus,;& ſequuntur moderni repetentes in l.Titia cum teſtõ §. Imperator ff.de leg.2.& firmatur hęc ſentētia per tex.in d.l.vxori la 4.ff.de vſufruct.lega.vbi teſtator,qui habebat vnicam filiam,legauit vxori ſuæ vſumfructum oĩum bonorũ, vſq; dũ filia impleret 18.annum dicitur ibi , ꝙ interim vxori debetur vſusfructus integer omnium bonorum mobilium,& immobilium,& etiam iuriũ,hoc eſt nominum debitorum,vt ibi declarat Bar.¶ Nec obſtãt ea, q̃ volũt doct.cõiter in d.auth.hoc locũ, & in d.l.Titia la j. Titia, dum concludunt,ꝙ ſi pater vxori, vel alteri relinquat vſumfructum omnium bonorũ , hac intentione.vt ſibi debeatur vſusfructus omnium bonorum,& conſequenter nõ ſit locus conſuetudini Bulgari,de qua in d.auth.hoc locum,& in d.l. Titia, prout põt facere pater,qui filios habebat,iux.quę habentur per Bal.in l.fi.C.de indict.viduit.toll.vt quia vxori ſuæ reliquiſſet vſumfructum omniũ bonorũ per hęc verba,relinquo vſumfructum omnium bonorum,& nõ per illa verba relinquo vxorem dominã,maſſariã, & vſufructuariam,vt habetur per Pa.de Caſt.in conſi. 389. tunc filijs debeatur ſua legitima cum ſuo vſufructu taliter,ꝙ vxori nõ debeatur in vita ſua vſusfructus legitimæ debitę ipſis filijs iure naturę,in qua filij grauari nequeunt etiã reſpectu vſusfructus , vt in d.auth. nouiſſima & in d.l. quoniam in prioribus cum ſimi-
2 libus.Quia rñdetur, † ꝙ hęc doctrina ſcribentiũ procedit,qñ vxori, vel alij eſſet relictus vſusfructus oĩum bonorum,& filio, ſeu filijs ſolũ eſſet relicta legitima debita iure naturæ,vel ea aliquid minus:quo caſu filij poſſunt agere ad ſupplementum legitimæ, iuxta tex. in l.ſcimus.§.repletionē C.de in offi. teſta.& in §.hæc autem in auth.vt cum de appel.cognoſ.& tunc vxori ſeu vſufructuario non debetur vſusfructus legitimæ debitæ iure naturæ,ſed illam filij debēt habere pleno iure cum vſufructu ipſius,& hoc eſt cõmune in omni quarta,vt habetur in d.auth.nouiſſima.&in l.quod de bonis.§.fructus,& ibi not.ff.ad l.falcid.& in l. in fideicommiſſa-